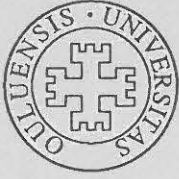

Enz. l. 182 / 15.7.1991

OULUNYLIPISTO
Historian laitos

Arkeologian tutkimusraportti 1

Eero Jarva ja Jari Okkonen

15

***Iin Olhavan Hiidenkankaan
arkeologiset kaivaukset 1990***

ISBN 951-42-3125-2
ISSN 0789-0680
Oulu, Toukokuu 1991

*Julkaisija: Oulun yliopisto, historian laitos, arkeologia.
PL 191 SF-90101 Oulu
Puh. 981-223 455
352 866*

Niteen toimittaja: Jari Okkonen

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
TUTKIMUSALUE	1
HAVAITUT RAKENTEET	3
LÖYDÖT	
<i>Piiesine</i>	4
<i>Kvartsit</i>	4
<i>Kivilajilöydöt</i>	4
<i>Palaneet kivet</i>	5
<i>Palanut luu</i>	5
<i>Purupihkamälli</i>	7
YHTEENVETO	7
ARKISTOTIEDOT	10
KARTTA- JA KUVALUETTELO	11
LÖYTÖLUETTELO	12
BIBLIOGRAFIA	21
KARTAT	
KUVAT	

JOHDANTO

Oulun yliopiston historian laitos jatkoi vuonna 1988 aloittamiaan arkeologisia kaivaustutkimuksia Iin Olhavan Hiidenkankaan luoteisella harjanteella¹ (ks. kartta 1). Tutkimukset alkoivat 3.9. ja päättyivät 14.9.1990. Kyseessä oli historian laitoksen opetuskaivaus, jossa kaivaus- ja dokumentointitehtävissä toimi kolme yliopiston palkkaamaa opiskelijaa. Heidän lisäksi kaivaustyössä oli kaksi työllisyysvaroin palkattua iiläistä nuorta. Vastuullisena johtajana toimi FL Eero Jarva ja tutkimusapulaisena FK Jari Okkonen (ks. kuva 5).

Tutkimus keskittyi kankaan laen asuinkenttään. Vuoden 1990 tutkimuksissa käytettiin samaa koordinaatistoa ja korkeuskiintopistettä kuin vuosina 1988 ja 1989. Esinemateriaali otettiin talteen 1 x 1 m ruudun tarkkuudella. Kaivausdokumentaation apuna käytettiin Macintoshin® HyperCard™ -pohjaista ruutukorttisovellusta. Kaivetuista ruuduista ja kerroksista täytettiin kortti, jonka tiedot siirrettiin karttaluonnoksineen tietokoneelle (ks. kuva 6). Menetelmällä pyrittiin kehittämään dokumentointia. Korteilla pyrittiin ohjaamaan kaivajia tekemään huomioita jokaisesta kaivetusta ruudusta itse kaivausvaiheessa ja niiden käytön toivottiin myös antavan vastuuta ja motivaatiota kaivajille.

TUTKIMUSALUE

Asuinkentän tutkimusaluetta laajennettiin 6x4 m laajuudella itään (N=149-155;E=140-144. Ks. kartat 2 ja 3). Turpeen poiston jälkeen huuhtoutumiskerroksen (A2-horisontti) yläpinta ilmeni suhteellisen vähäkivisenä ja melko tasaisena (alin korkeusarvo oli 43,48 ja ylin 43,71 m.p.y. Ks. kartta 4 ja kuva 1). Muutamissa kohdin kerroksen päällä oli havaittavissa sekundäärinen maapalle (esim.

¹ Ks. E. Jarva - J. Okkonen, *Iin Olhavan Hiidenkangas. Tutkimuskertomus syksyllä 1988 suoritetuista arkeologisista kaivauksista (OH-88)*(Oulun yliopisto, historian laitos 1989; myöhemmin = *Hiidenkangas* 1988); E. Jarva - J. Okkonen, *Iin Olhavan Hiidenkangas. Tutkimuskertomus syksyllä 1989 suoritetuista arkeologisista kaivauksista (OH-89)*(Oulun yliopisto, historian laitos 1990; myöhemmin = *Hiidenkangas* 1989). Kopiot raporteista museoviraston esihistorian toimistossa.

kohdassa N=150,50-151,60;E=142,30-143,10). Nämä lienevät ainakin osittain peräisin tuulenkaadoista, mutta eräin paikoin tämä saattoi olla jo alempana esiintynyttä intensiivistä likamaata. Huuhtoutumiskerros oli väriltään ruskeanharmaa². Maalaji vaihteli keskihiekasta karkeaan hiekkaan³.

Tasossa 3 huuhtoutumiskerrosta todettiin jääneen lähinnä laajennusalueen pohjoisosaan (ks. kartta 5 ja kuva 2). Intensiivinen likamaa (likamaa 1) ilmeni alueen keskiosassa luontevana jatkona edellisvuonna havaitulle vastaavalle kerrostumalle. Se ilmeni kaivettaessa palteena. Likamaa (1) ja ilmeisesti siihen sisältyvä rikastumiskerros (B-horisontti) oli väriltään punertavan ruskea⁴. Maalaji kerroksessa vaihteli hienosta hiekasta karkeaan hiekkaan (0,074-2 mm). Laajennusalueen pohjoisosassa ilmeni normaali podsolimaannos, eli harmahtavan huuhtoutumiskerroksen alapuolella oli punaisenruskea rikastumiskerros.

Kerroksen 3 kaivuussa siirryttiin edellisvuoden tutkimusalueelle, missä palanutta luuta sisältänyttä likamaata (1) kaivettiin rintamassa yhteensä 2x6 m laajalta alueelta (N=149-155;E=136-8). Palaneita kiviä esiintyi alueen kaikissa ruuduissa enimmillään n. 60 kpl 1x1 m ruudussa (N=154-5;E=136-7 ja N=153-4;E=137-8). Huuhtoutumisen syvälle ulottuva tuhoava vaikutus kulttuurikerroksille oli selvästi havaittavissa muutamissa ruuduissa. Vanhojen puunjuurien kohdalla, missä veden virtaus maaperässä alaspäin on ollut voimakasta, harmaa huuhtoutumiskerros katkaisi kapeana rantuna ruskean likamaan (esim. ruudut N=153-4;E=137-8 ja N=151-2;E=136-7).

Kentän itäosassa kaivettiin 2x5 m laajalta alueelta likamaata (1) tasoon 4 pyrkimyksenä etsiä mm. vuoden 1989 tutkimuksissa havaittua hiilipitoista likamaakerrosta 2 (ks. kartta 6 ja kuva 3). Likamaan (2) todettiin rajautuvan laajennetulla alueella selkeästi ruutuihin N=151-3;E=140-1. Kokonaisuutena se muodosti yhtenäisen epäsäännöllisen muotoisen hiililäiskän, jonka koko oli 1,7x1,5 m. Muualla tasossa 4 ilmeni likamaa (1) ja pohjoisosassa pelkkä rikastumiskerros.

Ruudussa N=151-2;E=139-140 molempia likamaakerroksia kaivettiin ta-

² Ks. *Munsell, Soil Color Charts* (Baltimore 1975), sävyt 5YR 5/2, 5YR 6/1, 5YR 5/1, 5YR 7/1, 5YR 6/2.

³ Geo-luokituksen mukaan 0,2-2,0 mm.

⁴ *Munsell*, sävyt 5YR 4/6, 7,5YR 4/6, 5YR 4/4, 5YR 3/3.

soon 5 saakka. Siinä voitiin tuolloin havaita puhdas pohjamaa eli C-horisontti, läiskiä likamaasta (1) ja siihen ulottuneesta rikastumiskerroksesta sekä likamaata (2) hiiliseen. Likamaa (2) ilmeni kerroksessa laikukkaana, minkä vuoksi sen värin määrittäminen oli hankalaa. Siinä esiintyvät palaneet luut olivat muutaman senttimetrin laajuisissa tiheentymissä.

Kaikki tutkittu maa seulottiin 8x8 tai 4x4 mm seuloilla. Likamaan tutkimuksessa käytettiin vielä pienempää seulan silmäkokoja. Tutkimusten jälkeen kaivausalue peitettiin muovilla ja turpeella.

HAVAITUT RAKENTEET

Tutkimusalueen itäpuolella todettiin tasossa 4 isompien kivien hahmottuvan rakenteelta vaikuttavana muodostelmana. Tämän muoto on todennäköisesti tarkoituksellisen nelikulmainen ja se on kooltaan n. 3,5x3 m. Etenkin etelä- ja itäsivut vaikuttivat selkeiltä (ks. *kartta 7 sekä kuvat 3 ja 4*). Koillisnurkassa (N=152-3;E=140-2) oli runsaasti palaneita kiviä, jotka eivät kuitenkaan muodostaneet mitään selvää rakennelmaa. Länsi- ja pohjoisreunat ovat epäselviä, ja rakenteellisiksi tulkittujen kivien välissä oli runsaasti palaneita kiviä. Nelikulmaisen rakenteen jakaa keskeltä itä-länsi -suuntainen, muutamista kivistä muodostuva linja, joka sijaitsee hiilipitoisen likamaan (L2) päällä. Tämä voisi viitata siihen, että rakennekivet, tai ainakin keskilinjan mahdollisesti rakenteelliset kivet ovat nuorempia kuin sen alla oleva linnsimäinen hiililäiskä (L2), joka sijaitsee rakennekivien rajaaman alueen keskellä. Rakenteen kaakkoisnurkassa ja eteläreunassa intensiivinen likamaa rajautui kerrosta 3 kaivettaessa paikallisesti rakennekiviin (ks. *kartta 7*). Kuitenkin laajemmassa tarkastelussa tasossa 3 länsi- ja itäpuolella likamaata löytyi rakennekivien rajaaman alueen ulkopuoleltakin (ks. *kartta 4*). Kuten jo edellisvuonna havaittiin, näyttäisi intensiivinen likamaa muodostavan 2-5 m leveän vyöhykkeen, joka kulkee viistosti kaivausalueen poikki länsiluode-itäkaakko -suunnassa. Pohjois-etelä -suunnassa rakennekivet ainakin osittain rajaavat intensiivistä likamaata.

LÖYDÖT

Piiesine

Hiidenkankaan asuinpaikan ensimmäinen ja tähän asti ainoa piilöytö tehtiin vuoden 1990 tutkimuksissa (KM 26102:29). Kyseessä on harmaa, poikkileikkaukseltaan linssimäinen esine tai sen kappale, jonka mitat ovat 35x28x11 mm (ks. kuva 7). Löytö tehtiin kerroksesta kolme kentän pohjoisosasta (N=153,95; E=137,45; Z=43,43). Nyrhityn piikappaleen muoto viittaa kaapimiin, joskin on todennäköistä, että se on työstetty uudelleen särkyneestä, kooltaan suuremman esineen katkelmasta (piitikaarista?).

Kvartsit

Tasoon 4 kaivetuista ruuduista jokainen sisälsi kvartsipaloja tai -esineitä. Kokonaislevinnässä on havaittavissa kolme keskittymää, joista yksi on hiilipitoisen likamaan (L2) kohdalla (N=151-2; E=138-140), ja toinen edellä kuvaillun rakennekiivien muodostaman nelikulmion luonaisnurkan ulkopuolella (N=149-150; E=137-9). Kolmas keskittymä on kaivausalueen länsireunassa (N=152-3; E=136-7).

Tunnistettuja kvartsiesinetyyppejä ovat muun muassa suuret kaapimet (ks. kuva 9 KM 26102:1 ja 26102:101), nyrkki-iskurit (ks. kuva 9 KM 26102:111), naskalimaiset kärjet (ks. kuva 9 KM 26102:37 ja KM 26102:211), pienet kaapimet (ks. kuva 10 KM 26102:7), leikkurit (ks. kuva 10 KM 26102:154, KM 26102:159 ja KM 26102:165), uurtimet (ks. kuva 10 KM 26102:178), taltat (ks. kuva 10 KM 26102:84, KM 26102:174, KM 26102:99 ja KM 26102:45) ja veitset (ks. kuva 10 KM 26102:180). Mainitut nimitykset ovat sovinnaisia, eivätkä siten välttämättä ilmaise esineen alkuperäistä funktiota.

Kivilajilöydöt

Tutkitulta alueelta löydettiin kaikkiaan 67 kivilajipalaa, pääasiassa vihreäliusketta. Ne ovat erittäin rapautuneita, ja osa on ilmeisesti palanut. Esineitä tai niiden kat-

kelmia ei tästä materiaalista ole onnistuttu tunnistamaan.

Palaneet kivet

Palaneita kiviä esiintyi yhtälailla tasaisesti sekä huuhtoutumiskerroksessa että kummassakin likamaassa. Syksyn 1990 kaivauksissa pyrittiin kaivausruutukorttien avulla kiinnittämään huomiota myös niiden määrään ruutua kohtia. Palaneiden kivien levintä painottuu intensiivisen likamaan alueelle

Palanut luu

Palanut luuaines on kvartsin ohella Hiidenkankaan yleisin löytömateriaali. Sen levinnyksessä on havaittavissa selvä keskittymä ruudun N=151-2;E=139-140 hiilipitoisen likamaan (L2) kohdalla. Osittain tämä johtuu kulttuurikerrosten paksuudesta tällä kohtaa, mutta mahdollisesti myös ruudun monista maanäytteistä, jotka on tutkittu tavallista tarkemmin laboratoriossa. Kaikenkaikkiaan palanut luu keskittyy intensiivisen likamaan alueelle.

Hiidenkankaan kaivauksilla on pyritty paneutumaan myös palaneen luun säilymiseen eri kerroksissa ja sen talteenottomahdollisuuksiin. Puolen litran maanäytteiden avulla tutkittiin maannoksen eri kerrosten luupitoisuudet. Seuraavana taulukko näytteiden sisältämistä luumääristä, ja eri seulakoolla saavutetut tulokset luuaineksen talteenoton kattavuudessa:

Kentän luupitoisuudet

Näyte 1.

Ruutu N=151-2;E=141-2. Kerros A2+B. Z=43,49.

1/2 litrassa: >2,9 mm, 0,02 g.

<2,9 mm, 0,03 g.

yhteensä 0,05 g (6 palasta).

2,9 mm seulalla saadaan talteen 40 % eli yksi pala. Koska luuta oli äärimmäisen niukasti, ei luukua voi pitää edustavana. Itse kaivaustilanteessa luuta ei huomattu lainkaan. Säilyneet luut ovat erittäin kompakteja ja mineraalimaisia.

Näyte 2.

Ruutu N=152-3;E=136-7. Kerros L1. Z=43,53-(43,50).

1/2 litrassa: >2,9 mm, 1,45 g.
<2,9 mm, 4,42 g.
yhteensä 5,87 g.

2,9 mm seulalla saadaan talteen 24,7 %. 1,5 mm "keittiösiivilällä" saadaan talteen 2,46 g = 42,41 %.

Näyte 3.

Ruutu N=151-2;E=139-140. Kerros L2. Z=43,50-43,44.

1/2 litrassa: >2,9 mm, 2,00 g.
<2,9 mm, 5,02 g.
yhteensä 7,02 g.

2,9 mm seulalla saadaan luista talteen 28,49 %.

Näyte 4.

Ruutu N=151-151,5;E=139-140. kerros L2+C. Z=43,40-(43,38).

1/2 litrassa: >2,9 mm, 1,54 g.
<2,9 mm, 3,1 g.
yhteensä 4,64 g.

2,9 mm seulalla saadaan luista talteen 33,19 %.

Eri horisonttien luupitoisuudet esitetään graafisesti kuvassa 8.

Luiden talteenotossa kentällä käytettiin vuoden 1990 kaivauksissa 4x4 mm ja 2,9 mm seuloja, minkä perusteella talteenotto prosentti ei kohoa yli 30. Palaneen luun määrä eri horisonteissa on riippuvainen happamuudesta ja kalsiumin ja fosforin rikastumisesta⁵. Mitä happamampi kerros sitä huonompi säilyvyys. Olhavan alueella tehtyjen podsolimaannosta koskevien tutkimusten mukaan kyseiset aineet rikastuvat geologisessa C-horisontissa, B-horisontissa ja jopa vaihettumisvyöhyk-

⁵ Ks. H. Matiskainen & T. Jussila, "Naarajärven kampakeraaminen asumus", *Suomen Museo* 91(1983), s. 37.

keessä A2+B⁶, mikä sopii hyvin yhteen Hiidenkankaan tulosten kanssa (ks. kuva 8).⁷

Perusteellista luumateriaalin analysointia ei ole vielä tehty, mutta alustavissa tarkistuksissa vuoden 1990 löydöistä on tunnistettu ainakin hylkeen- ja kalanluita. Kerätyt maanäytteet sisälsivät erittäin pieniä palaneita luita ja näiden fragmentteja, joista pienimmät olivat halkaisijaltaan 1 mm tai vähemmän. Yllättävää on, että myös tämänlaatuinen aines näyttäisi sisältävän informaatiota. Tällaisista ovat esimerkkeinä pienet, ilmeisesti kalojen silmämunat ja piikikkäät nielurangonluut⁸.

Purupihkamälli

Likamaasta 2 otetusta maanäytteestä (N=151,22-42;E=139,50-140) löydettiin laboratoriossa sitä tutkittaessa pieni palanen purupihkaa (KM 26102:61). Mälli on hie- man pienempi kuin vuonna 1988 huuhtoutumiskerroksesta löydetty vastaava (KM 25602:60).

YHTEENVETO

Hiidenkankaan vuoden 1990 tutkimusten löydöissä hallitsevat kvartsiainesto ja palanut luu, kuten aiempinakin vuosina. Mahdollisesti uudelleen teritetty piiesineen katkelma ja purupihka ovat yksittäisiä poikkeuksia muutoin homogeenisessä materiaalissa.

Asuinkentän likamaakerroksista otetuista, kaikkiaan 29:stä näytteestä etsittiin makro- ja mikrofossiileja, mutta tulos oli negatiivinen⁹. Syynä siitepölyjen ja kasvijäänteiden häviämiseen voi olla pohjaveden ja orsiveden vaikutus maannoksen

⁶ A. Petäjä-Ronkainen, *Podsoliprofiilin kehittyminen glasiifluvialiseen ainekseen Oulun läänin alueella* (Maaperägeologian erikoistutkielma, Oulun yliopisto geologian laitos), s. 43-45, 67, 74, liitteet 2a-2n.

⁷ Ks. lähemmin J. Okkonen, "Huomioita palaneen luun säilymisestä esihistoriallisen asuinpaikan kulttuurikerroksessa", *Faravid* 15(1991), painossa.

⁸ Alustavan määritelmän ovat antaneet prof. Järvilehto Oulun yliopiston eläintieteenlaitokselta ja Juha Lindström eläinmuseosta.

⁹ Näytteet tarkisti dos. Sheila Hicks Oulun yliopiston geologian laitokselta.

geokemiaan. Missä pohjavesi on syvällä C-horisontissa, olosuhteet B- ja C-horisonteissa ovat hyvin oksidoivat, ja orgaaninen aines palaa¹⁰.

Kentän keskiosassa todetut rakenteelliset piirteet kuuluvat mitä ilmeisimmin karkeasti ottaen suorakulmaisen asumuksen perustaan; ne voivat myöskin olla osa laajempaa itä-länsisuuntaista rakennelmaa. Likamaan ainakin osittainen rajautuminen rakennekiviin kerroksessa 3 sekä likamaan (2) hiililäiskä voisivat selittyä nimenomaan suhteellisen kiinteän rakenteen johdosta. Intensiivinen likamaa ilmeni kaivettaessa korkeampana palteena, erottuen selvästi etelä- ja pohjoispuolisesta huuhtoutumiskerroksesta. Tämä viittaa ensisijaisesti siihen, että kyseinen asumus on ollut rakennettu maan luontaiselle pinnalle, toisin kuin yleensä matalahkoina painanteena ilmenevät kivistä kodanpohjat. Ilmiötä voi jossain määrin selittää se, että podsolisaatio on tuhonnut aikojen kuluessa lähes kaiken likamaan laita-alueelta. Nyt intensiivisenä havaittava likamaa olisi näin säilynyt edullisten maaperägeologien tekijöiden - esim. vähäisemmän huuhtoutumisen vuoksi. Toisaalta on myös mahdollista, että intensiivinen likamaa on ollut alunperinkin "likaisempaa" ja siten kestänyt huuhtoutumista paremmin kuin laita-alueet. Kolmas mahdollisuus on, että molemmat edellä esitetyt ovat vaikuttaneet intensiivisen likamaavyöhykkeen muotoutumiseen.

Rakenteen tarkempi luonne jää epäselväksi. Runsaat 20 cm paksusta kulttuurikerroksesta päätellen vaikuttaisi siltä, että paikalla on asuttu suhteellisen intensiivisesti, mihin viittaavat myöskin kohteen jo varhain tunnetuksi tehneet kivirakenteet¹¹. Rakennekivien rajaaman alueen keskellä oleva muutaman kiven linja hiilipiitoisen likamaan (2) päällä voisi merkitä jopa kaksivaiheista stratigrafiaa. Keskilinjan kivet kuuluvat joka tapauksessa myöhempään vaiheeseen kuin likamaa (2), mutta muut rakennekivet saattavat liittyä niihin molempiin, sillä keskilinjan kivet on voitu asetella esimerkiksi rakennetta paranneltaessa vanhan tulipaikan päälle.

Rannansiirtymäkronologiaan, C14-tulokseen ja jätefaunaan pohjautuvaan ajoitukseen syksyn 1990 tutkimus ei tuonut muutosta¹². Asuinkenttä ja ilmeisesti

¹⁰ Ks. V. Ojanperä, *Ortsteinin ominaisuuksista eräissä Rovaniemen lähistön podsolimaanosksissa* (Pro gradu-tutkielma, Oulun yliopisto geologian laitos 1983), s. 79.

¹¹ Ks. Jarva - Okkonen, *Hiidenkangas* 1988.

¹² Ks. Jarva - Okkonen, *Hiidenkangas* 1988, s. 9 ja varsinkin *Hiidenkangas* 1989, s. 10.

myös sen välittömässä läheisyydessä olevat kivirakennelmat ovat rantasidonnaisia ja ajoittuvat kivikauden loppupuolelle 2100-1500 eKr.

ARKISTOTIEDOT

II, OLHAVA, HIIDENKANGAS [15]

Röykkiöalueen ja asuinpaikan tutkimus 3.9.-14.9.1990. OH-90.

Kunta:	Ii
Kylä:	Olhava
Tila:	20 ²⁰
Omistaja:	Erkki Tolosen perikunta (Sanni Ervasti, puh 75288, Olhava).
Peruskartta:	3512 05 Kärppäsuu.
Koordinaatit:	X=7263 54, Y=3433 42, Z=42-43,70.
Kiintopiste:	Maakivi kankaan laella. X=7263 56, Y=3433 42, Z=43,86
Arkistoaineisto:	Nimitoimiston arkistokokoelmat, Pitäjänkokoelmat ; Tarkastusraportti, Paula Purhonen, 1982. Museovirasto, Topografinen arkisto ; Luettelo Iin lapinrauniokohteista, Jari Okkonen (Oulun yliopisto, historian laitos 1988).
Tutkimusraportit:	E. Jarva - J. Okkonen, Iin Olhavan Hiidenkangas. Tutkimuskertomus syksyllä 1988 suoritetuista arkeologisista kaivauksista (OH-88)(Oulun yliopisto, historian laitos 1989); E. Jarva - J. Okkonen, Iin Olhavan Hiidenkangas. Tutkimuskertomus syksyllä 1989 suoritetuista arkeologisista kaivauksista (OH-89)(Oulun yliopisto, historian laitos 1990). Kopiot raporteista museoviraston esi-historian toimiston topografisessa arkistossa.
Kirjallisuus:	A. H. Snellman, <i>Oulun kihlakunta Muinaistieteellisiä ja historiallisia lehtiä</i> (Suomen muinaismuisto-yhdistyksen aikakauskirja IX. Helsinki 1887), s. 105.
Löydöt:	1988 ja 1989 KM 25602:1-388, 1990 KM 26102:1-284.
Dokumentaatio:	Kaivausdiat: 18 MV-kaivauskuvat: 29 Väri negatiivikaivauskuvat: 62 Kartat: 7.

KARTTA- JA KUVALUETTELO

Kartta 1. Peruskarttakopio Hiidenkankaan seudusta.

Kartta 2. Yleiskartta tutkimusalueesta.

Kartta 3. Vaakituskartta, Kenttä, N=149-155;E=140-4.

Kartta 4. Tasokartta, Kenttä, N=149-155;E=140-4. Taso 2.

Kartta 5. Tasokartta, Kenttä, N=149-155;E=140-4. Taso 3.

Kartta 6. Tasokartta, Kenttä, N=149-155;E=140-2. Taso 4.

Kartta 7. Rakennekartta, Kenttä, N=149-155;E=136-142. Taso 4.

Kuva 1. MV-kuva. Kenttä, N=149-155;E=140-4. Taso 2.

Kuva 2. MV-kuva. Kenttä, N=149-155;E=140-4. Taso 3.

Kuva 3. MV-kuva. Kenttä, N=149-155;E=136-142. Taso 4 ja taso 3.

Kuva 4. MV-kuva. Kenttä, N=149-155;E=136-144. Taso 4 ja taso 3.

Kuva 5. MV-kuva. Kaivausryhmä.

Kuva 6. Esimerkki kaivausruutukortista.

Kuva 7. Piiesine tai sen katkelma, KM 26102:29.

Kuva 8. Luuta sisältävien maanäytteiden sijainti maannoksessa. Pylväsdiagrammi palaneen luun pitoisuuksista maannoksen eri horisonteissa.

Kuva 9. Valikoima Hiidenkankaan asuinkentän kvartsiesineitä.

Kuva 10. Valikoima Hiidenkankaan asuinkentän kvartsiesineitä.

LÖYTÖLUETTELO

FL Eero Jarvan Iin Olhavan Hiidenkankaan kivikautiselta asuinpaikalta Oulun yliopiston historian laitoksen opetuskaivauksilla 3.-14. 9. 1990 esiin kaivattamat löydökset. Diar. 11.1.1991. J.O. KM 26102

1. Kvartsiesine, 79x57x32, 160,4 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
2. Kvartsiesine, 20x17x7, 2,2 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
3. Kvartsiesine, 14x11x4, 0,6 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
4. Kvartsiesine, 23x14x8, 2,3 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
5. Kvartsiesine, 21x10x6, 1,3 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
6. Kvartsiesine, 19x9x3, 0,4 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
7. Kvartsiesine, 26x22x11, 6,1 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
8. Kvartsiesine, 30x11x8, 3,0 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
9. Kvartsiesine, 17x12x3, 0,5 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
10. Kvartsipaloja 29, 249,7 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
11. Kivilajipaloja 2, 19,0 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
12. Kvartsiesine, 26x13x6, 1,2 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
13. Kvartsiesine, 17x12x5, 1,1 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
14. Kvartsiesine, 34x16x10, 4,5 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
15. Kvartsiesine, 31x18x8, 4,1 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
16. Kvartsipaloja 30, 17,0 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
17. Kivilajipaloja 8, 286,8 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
18. Kvartsiesine, 24x13x8, 2,6 g. N=154-5;E=138-9, 3. krs. likamaa (1).
19. Kvartsiesine, 28x22x6, 3,6 g. N=154-5;E=138-9, 3. krs. likamaa (1).
20. Kvartsiesine, 21x21x5, 1,6 g. N=154-5;E=138-9, 3. krs. likamaa (1).
21. Kvartsipaloja 7, 3,1 g. N=154-5;E=138-9, 3. krs. likamaa (1).
22. Kivilajipala, 1,0 g. N=154-5;E=138-9, 3. krs. likamaa (1).
23. Kvartsiesine, 26x20x10, 3,9 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).

24. Kvartsiesine, 18x11x7, 0,7 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
25. Kvartsiesine, 16x11x3, 0,4 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
26. Kvartsiesine, 21x12x5, 1,3 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
27. Kvartsiesine, 22x10x7, 1,8 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
28. Kvartsipaloja 16, 13,7 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
29. Piiesine, 35x28x11, 11,0 g. N=153,95;E=137,45;Z=43,43, 3. krs. likamaa (1).
30. Kvartsiesine, 33x17x6, 3,6 g. N=153-4;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
31. Kvartsiesine, 10x8x3, 0,2 g. N=153-4;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
32. Kvartsiesine, 21x6x3, 0,4 g. N=153-4;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
33. Kvartsipaloja 28, 21,4 g. N=153-4;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
34. Kivilajipaloja 2, 21,6 g. N=153-4;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
35. Kvartsiesine, 28x26x9, 6,9 g. N=152-3;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
36. Kvartsiesine, 26x23x12, 5,1 g. N=152-3;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
37. Kvartsiesine, 30x13x7, 2,7 g. N=152-3;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
38. Kvartsipaloja 31, 11,6 g. N=152-3;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
39. Kivilajipaloja 4, 84,1 g. N=152-3;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
40. Kvartsipaloja 56, 42,8 g. N=152-3;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
41. Kivilajipala, 6,5 g. N=152-3;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
42. Kvartsiesine, 30x12x8, 2,3 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
43. Kvartsiesine, 31x17x8, 2,3 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
44. Kvartsiesine, 26x25x11, 7,6 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
45. Kvartsiesine, 32x22x8, 4,4 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
46. Kvartsiesine, 19x12x6, 1,3 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
47. Kvartsiesine, 11x10x5, 0,6 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
48. Kvartsiesine, 16x11x7, 1,2 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
49. Kvartsipaloja 18, 11,2 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
50. Kivilajipala, 9,5 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
51. Kvartsiesine, 22x21x9, 4,1 g. N=151-2;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
52. Kvartsiesine, 23x21x8, 3,8 g. N=151-2;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).

53. Kvartsiesine, 33x15x8, 3,2 g. N=151-2;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
54. Kvartsipaloja 23, 25,8 g. N=151-2;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
55. Kvartsiesine, 10x8x5, 0,4 g. N=151-2;E=139-140, 3.-5. krs. likamaa (2).
56. Kvartsiesine, 19x11x10, 1,8 g. N=151-2;E=139-140, 3.-5. krs. likamaa (2).
57. Kvartsiesine, 26x18x8, 2,6 g. N=151-2;E=139-140, 3.-5. krs. likamaa (2).
58. Kvartsiesine, 20x17x4, 1,3 g. N=151-2;E=139-140, 3.-5. krs. likamaa (2).
59. Kvartsipaloja 36, 10,5 g. N=151-2;E=139-140, 3.-5. krs. likamaa (2).
60. Kivilajipala, 62,2 g. N=151-2;E=139-140, 3.-5. krs. likamaa (2).
61. Purupihkamälli, 14x10x7, 0,2 g. N=151-2;E=139-140, 3.- 5. krs. likamaa (2).
62. Kvartsiesine, 43x20x8, 7,0 g. N=151,50-90;E=139,20-140, 3. krs.likamaa (1).
63. Kvartsiesine, 18x12x7, 1,6 g. N=151,50-90;E=139,20-140, 3. krs. likamaa (1).
64. Kvartsiesine, 20x18x9, 3,2 g. N=151,50-90;E=139,20-140, 3. krs. likamaa (1).
65. Kvartsiesine, 22x20x12, 3,9 g. N=151,50-90;E=139,20-140, 3. krs. likamaa (1).
66. Kvartsiesine, 15x12x3, 0,5, g. N=151,50-90;E=139,20-140, 3. krs. likamaa (1).
67. Kvartsiesine, 19x15x4, 1,1 g. N=151,50-90;E=139,20-140, 3. krs. likamaa (1).
68. Kvartsipaloja 21, 12,6 g. N=151,50-90;E=139,140, 3. krs. likamaa (1).
69. Kvartsipaloja 5, 19,3 g. N=150-1;E=136-7, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
70. Kvartsiesine, 31x23x12, 8,6 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1)
71. Kvartsiesine, 16x8x3, 0,6 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
72. Kvartsiesine, 18x12x7, 1,2 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
73. Kvartsiesine, 24x21x15, 5,2 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
74. Kvartsiesine, 18x18x8, 2,8 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
75. Kvartsipaloja 6, 17,2 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
76. Kvartsiesine, 31x21x6, 4,0 g. N=150-1;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
77. Kvartsiesine, 39x17x6, 5,8 g. N=150-1;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
78. Kvartsipaloja 37, 41,2 g. N=150-1;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
79. Kivilajipaloja 2, 16,0 g. N=150-1;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
80. Kvartsipaloja 6, 4,0 g. N=149-150;E=136-7, 3.krs.
81. Kvartsiesine, 24x16x11, 4,0 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.

82. Kvartsiesine, 29x29x13, 9,5 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.
83. Kvartsiesine, 27x18x9, 3,0 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.
84. Kvartsiesine, 38x18x15, 11,7 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.
85. Kvartsiesine, 46x45x22, 52,5 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.
86. Kvartsiesine, 23x12x8, 2,6 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.
87. Kvartsipaloja 27, 73,7 g. N=149-150;E=137-8, 3. krs.
88. Kvartsiesine, 45x33x22, 26,3 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
89. Kvartsiesine, 16x12x6, 0,5 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
90. Kvartsiesine, 19x8x6, 0,8 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
91. Kvartsiesine, 28x14x8, 3,4 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
92. Kvartsiesine, 18x10x5, 0,8 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
93. Kvartsiesine, 14x9x6, 0,5 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
94. Kvartsiesine, 14x8x7, 1,1 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
95. Kvartsipaloja 101, 92,7 g. N=149-150;E=138-9, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
96. Kvartsipaloja 11, 70,8 g. N=154-5;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
97. Kivilajipaloja 3, 5,7 g. N=154-5;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
98. Kvartsiesine, 21x18x7, N=154-5;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
99. Kvartsiesine, 32x21x13, 5,8 g. N=154-5;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
100. Kvartsipaloja 6, 3,7 g. N=154-5;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
101. Kvartsiesine, 72x47x21, 74,8 g. N=154-5;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
102. Kvartsiesine, 45x31x14, 21,7 g. N=154-5;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
103. Kvartsipaloja 15, 43,0 g. N=154-5;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
104. Kivilajipala, 22,9 g. N=154-5;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
105. Kvartsiesine, 33x23x8, 6,6 g. N=154-5;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
106. Kvartsipaloja 6, 14,8 g. N=154-5;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
107. Kvartsipaloja 17, 114,4 g. N=154-5;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
108. Kvartsipaloja 5, 8,1 g. N=154-5;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
109. Kvartsipaloja 7, 20,5 g. N=153-4;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
110. Kvartsiesine, 72x45x42, 164,9 g. N=153-4;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).

111. Kvartsiesine, 52x46x34, 86,8 g. N=153-4;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
112. Kvartsipaloja 9, 3,8 g. N=153-4;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
113. Kvartsiesine, 20x10x5, 1,1 g. N=153-4;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
114. Kvartsipaloja 16, 90,9 g. N=153-4;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
115. Kivilajipaloja 2, 25,2 g. N=153-4;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
116. Kvartsipaloja 9, 10,6 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros
117. Kvartsiesine, 25x16x6, 2,8 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
118. Kvartsiesine, 54x28x15, 22,4 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros+palle.
119. Kvartsiesine, 35x14x14, 5,0 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros+palle.
120. Kvartsipaloja 20, 196,2 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros+palle.
121. Kivilajipaloja 5, 18,6 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros+palle.
122. Kvartsiesine, 19x19x5, 1,7 g. N=153-4;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
123. Kvartsiesine, 15x11x9, 1,4 g. N=153-4;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
124. Kvartsiesine, 20x13x12, 1,3 g. N=153-4;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
125. Kvartsiesine, 32x16x12, 7,1 g. N=153-4;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
126. Kvartsipaloja 33, 57,2 g. N=153-4;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
127. Kivilajipala, 7,8 g. N=153-4;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
128. Kvartsiesine, 75x57x25, 104,8 g. N=153-4;E=143-4, 3. krs. likamaa (1).
129. Kvartsiesine, 35x16x10, 5,6 g. N=152-3;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
130. Kvartsipaloja 13, 16,6 g. N=152-3;E=140-1, huuhtoutumiskerros.
131. Kivilajipala, 1,3 g. N=152-3;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
132. Kvartsiesine, 20x11x7, 1,5 g. N=152-3;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
133. Kvartsiesine, 21x12x7, 1,7 g. N=152-3;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
134. Kvartsipaloja 12, 12,9 g. N=152-3;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
135. Kvartsiesine, 34x23x9, 8,5 g. N=152-3;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
136. Kvartsiesine, 19x18x12, 3,0 g. N=152-3;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
137. Kvartsiesine, 23x19x9, 4,5 g. N=152-3;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
138. Kvartsiesine, 23x20x9, 5,4 g. N=152-3;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
139. Kvartsiesine, 35x31x20, 14,8 g. N=152-3;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.

140. Kvartsipaloja 22, 52,2 g. N=152-3;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
141. Kvartsiesine, 15x8x4, 0,3 g. N=152-3;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
142. Kvartsiesine, 21x18x8, 2,5 g. N=152-3;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
143. Kvartsiesine, 20x12x3, 0,6 g. N=152-3;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
144. Kvartsiesine, 15x10x7, 1,2 g. N=152-3;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
145. Kvartsipaloja 16, 21,4 g. N=152-3;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
146. Kvartsiesine, 30x21x12, 7,0 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
147. Kvartsiesine, 19x14x4, 0,9 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
148. Kvartsiesine, 15x5x3, 0,4 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
149. Kvartsiesine, 27x20x7, 2,8 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
150. Kvartsiesine, 17x13x5, 1,5 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
151. Kvartsiesine, 34x28x16, 10,7 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
152. Kvartsipaloja 7, 55,6 g. N=152-3;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
153. Kvartsiesine, 23x11x7, 1,7 g. N=152-3;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
154. Kvartsiesine, 26x15x7, 2,1 g. N=152-3;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
155. Kvartsiesine, 20x14x5, 1,5 g. N=152-3;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
156. Kvartsipaloja 7, 6,9 g. N=152-3;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
157. Kvartsiesine, 52x42x23, 44,0 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
158. Kvartsiesine, 22x10x4, 1,0 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
159. Kvartsiesine, 42x21x9, 7,5 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
160. Kvartsiesine, 22x11x5, 2,1 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
161. Kvartsiesine, 21x13x8, 2,0 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
162. Kvartsiesine, 20x12x3, 0,7 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
163. Kvartsiesine, 22x16x10, 3,4 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
164. Kvartsipaloja 21, 68,7 g. N=152-3;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
165. Kvartsiesine, 33x20x9, 5,6 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
166. Kvartsiesine, 20x19x9, 4,3 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
167. Kvartsiesine, 22x13x4, 1,0 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
168. Kvartsiesine, 25x23x5, 3,1 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.

169. Kvartsiesine, 72x48x44, 189,7 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
170. Kvartsipaloja 41, 99,6 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
171. Kivilajipaloja 3, 3,1 g. N=151-2;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
172. Kvartsiesine, 29x19x13, 6,5 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
173. Kvartsiesine, 24x18x10, 5,4 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
174. Kvartsiesine, 30x25x13, 7,2 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
175. Kvartsiesine, 19x15x6, 1,6 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
176. Kvartsiesine, 19x11x7, 1,3 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
177. Kvartsiesine, 33x22x13, 7,6 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
178. Kvartsiesine, 40x30x12, 13,6 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
179. Kvartsiesine, 23x14x6, 1,6 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
180. Kvartsiesine, 44x12x6, 2,5 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
181. Kvartsipaloja 66, 61,5 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
182. Kivilajipaloja 3, 12,2 g. N=151-2;E=140-1, likamaa (1).
183. Kvartsiesine, 20x19x4, 1,5 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
184. Kvartsiesine, 24x15x12, 3,9 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
185. Kvartsiesine, 21x15x14, 4,4 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
186. Kvartsiesine, 32x26x9, 6,4 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
187. Kvartsiesine, 25x17x4, 1,3 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
188. Kvartsipaloja 57, 209,5 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
189. Kivilajipala, 6,1 g. N=151-2;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
190. Kvartsiesine, 14x12x8, 0,8 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
191. Kvartsiesine, 35x29x17, 19,5 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
192. Kvartsiesine, 37x15x7, 3,0 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
193. Kvartsiesine, 17x15x6, 1,6 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
194. Kvartsiesine, 27x19x8, 3,8 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
195. Kvartsiesine, 26x17x11, 4,4 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
196. Kvartsipaloja 55, 58,1 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
197. Kivilajipaloja 6, 193,4 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).

198. Kvartsiesine, 37x26x14, 14,2 g. N=151-2;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
199. Kvartsipaloja 24, 99,0 g. N=151-2;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
200. Kivilajipaloja 3, 17,1 g. N=151-2;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
201. Kvartsipala, 1,2 g. N=151-2;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
202. Kvartsiesine, 17x16x6, 2,3 g. N=151-2;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
203. Kvartsiesine, 22x19x7, 2,1 g. N=151-2;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
204. Kvartsiesine, 25x13x9, 2,5 g. N=151-2;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
205. Kvartsipaloja 33, 84,8 g. N=151-2;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
206. Kvartsiesine, 37x16x9, 4,9 g. N=150-1;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
207. Kvartsiesine, 30x23x9, 8,3 g. N=150-1;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
208. Kvartsipaloja 18, 49,2 g. N=150-1;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
209. Kivilajipala, 3,9 g. N=150-1;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
210. Kvartsiesine, 17x8x5, 0,5 g. N=150-1;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
211. Kvartsiesine, 38x15x9, 4,3 g. N=150-1;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
212. Kvartsipaloja 55, 84,8 g. N=150-1;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
213. Kivilajipaloja 2, 18,2 g. N=150-1;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
214. Kvartsiesine, 22x16x6, 1,3 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
215. Kvartsiesine, 26x23x9, 5,0 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
216. Kvartsiesine, 11x9x3, 0,3 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
217. Kvartsiesine, 13x10x3, 0,3 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
218. Kvartsiesine, 16x14x5, 1,1 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
219. Kvartsiesine, 22x13x5, 1,5 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
220. Kvartsiesine, 18x15x3, 0,4 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
221. Kvartsiesine, 62x37x26, 45,3 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
222. Kvartsipaloja 33, 43,5 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
223. Kivilajipaloja 6, 26,2 g. N=150-1;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
224. Kvartsiesine, 33x24x8, 5,7 g. N=150-1;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
225. Kvartsipaloja 50, 54,2 g. N=150-1;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
226. Kvartsipaloja 10, 27,5 g. N=150-1;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).

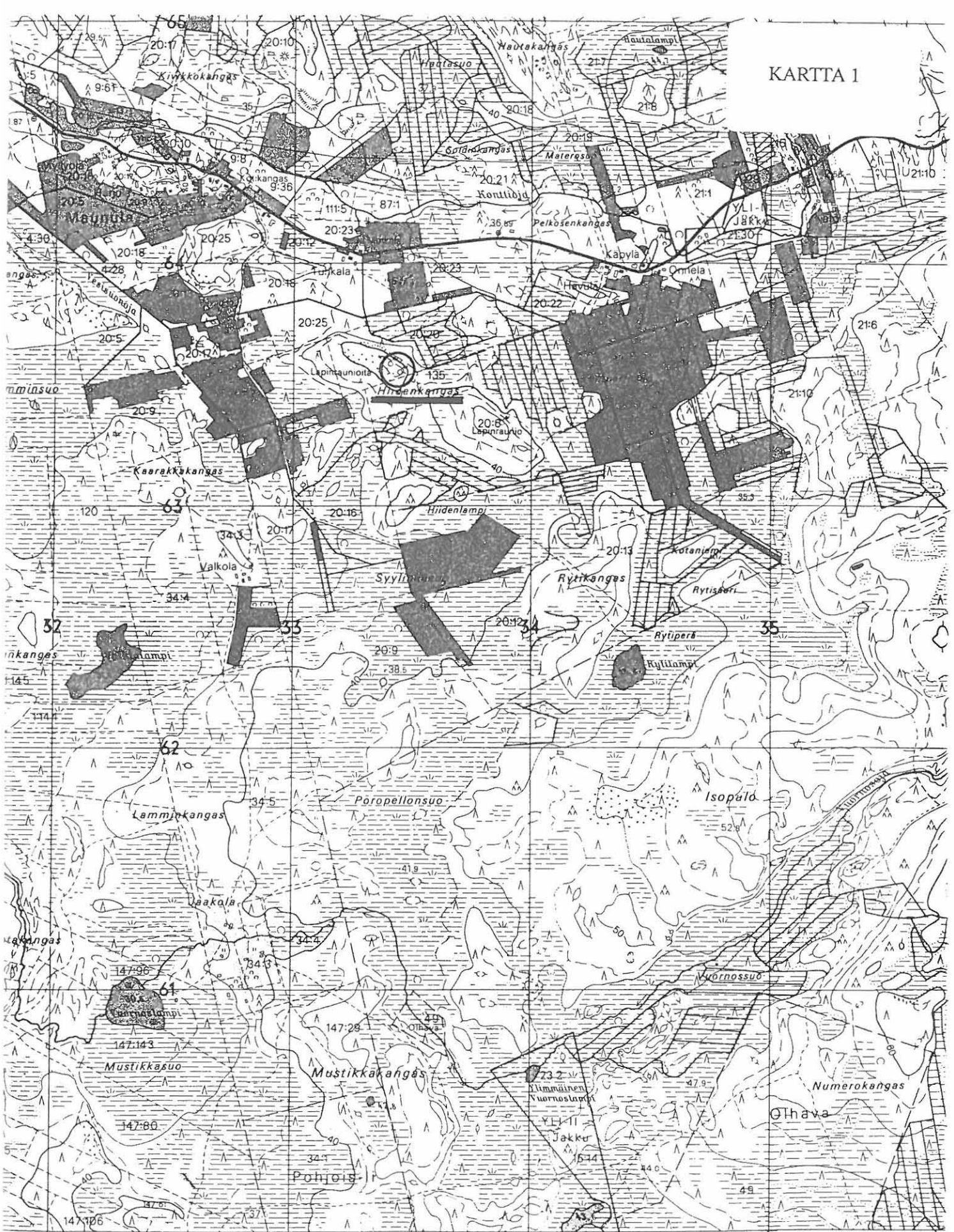
227. Kvartsipaloja 17, 14,8 g. N=150-1;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
228. Kivilajipala, 2,9 g. N=150-1;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
229. Kvartsiesine, 11x7x3, 0,2 g. N=150-1;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
230. Kvartsiesine, 22x16x8, 1,9 g. N=150-1;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
231. Kvartsiesine, 40x24x15, 12,2 g. N=150-1;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
232. Kvartsipaloja 9, 5,2 g. N=150-1;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
233. Kvartsipaloja 6, 4,2 g. N=149-150;E=140-1, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
234. Kvartsipaloja 8, 5,3 g. N=149-150;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
235. Kvartsipaloja 11, 7,6 g. N=149-150;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
236. Kivilajipaloja 5, 35,3 g. N=149-150;E=141-2, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
237. Kvartsiesine, 22x19x13, 6,1 g. N=149-150;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
238. Kvartsiesine, 20x7x5, 0,7 g. N=149-150;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
239. Kvartsiesine, 21x14x3, 0,7 g. N=149-150;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
240. Kvartsipaloja 27, 34,0 g. N=149-150;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
241. Kvartsiesine, 25x10x7, 1,8 g. N=149-150;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
242. Kvartsiesine, 20x16x8, 3,0 g. N=149-150;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
243. Kvartsiesine, 42x36x12, 16,5 g. N=149-150;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
244. Kvartsiesine, 36x33x10, 10,7 g. N=149-150;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
245. Kvartsipaloja 19, 36,0 g. N=149-150;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
246. Kivilajipaloja 3, 12,3 g. N=149-150;E=142-3, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
247. Kvartsiesine, 30x17x12, 5,7 g. N=149-150;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
248. Kvartsiesine, 27x15x7, 2,1 g. N=149-150;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
249. Kvartsiesine, 26x26x12, 6,5 g. N=149-150;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
250. Kvartsipaloja 17, 26,0 g. N=149-150;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
251. Kivilajipala, 5,5 g. N=149-150;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
252. Kvartsiesine, 25x21x12, 5,2 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
253. Kvartsiesine, 21x10x5, 1,1 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
254. Kvartsiesine, 33x15x5, 3,3 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
255. Kvartsiesine, 23x19x11, 4,8 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.

256. Kvartsiesine, 12x12x4, 0,7 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
257. Kvartsiesine, 25x23x15, 5,9 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
258. Kvartsiesine, 21x20x11, 3,8 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
259. Kvartsiesine, 23x15x7, 2,5 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
260. Kvartsipaloja 27, 76,6 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
261. Kvartsiesine, 39x34x11, 8,0 g. N=149-150;E=143-4, 3. krs. likamaa (1).
262. Kvartsiesine, 29x22x9, 4,7 g. N=149-150;E=143-4, 3. krs. likamaa (1).
263. Kvartsipaloja 24, 43,2 g. N=149-150;E=143-4, 2. krs. huuhtoutumiskerros.
264. Palanutta luuta, 2,1 g. N=154-5;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
265. Palanutta luuta, 2,7 g. N=154-5;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
266. Palanutta luuta, 17,2 g. N=153-4;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
267. Palanutta luuta, 66,6 g. N=153-4;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
268. Palanutta luuta, 10,5 g. N=152-3;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
269. Palanutta luuta, 42,5 g. N=152-3;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
270. Palanutta luuta, 3,4 g. N=151-2;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
271. Palanutta luuta, 7,9 g. N=151-2;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
272. Palanutta luuta, 225,4 g. N=151-2;E=139-140, 3., 4. ja 5 krs. likamaa (2).
273. Palanutta luuta, 0,1 g. N=150-1;E=136-7, 3. krs. likamaa (1).
274. Palanutta luuta, 0,8 g. N=150-1;E=137-8, 3. krs. likamaa (1).
275. Palanutta luuta, 0,6 g. N=153-4;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
276. Palanutta luuta, 48,4 g. N=152-3;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
277. Palanutta luuta, 0,1 g. N=152-3;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
278. Palanutta luuta, 66,3 g. N=151-2;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
279. Palanutta luuta, 5,5 g. N=151-2;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
280. Palanutta luuta, 0,7 g. N=151-2;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
281. Palanutta luuta, 27,4 g. N=150-1;E=140-1, 3. krs. likamaa (1).
282. Palanutta luuta, 4,9 g. N=150-1;E=141-2, 3. krs. likamaa (1).
283. Palanutta luuta, 0,6 g. N=149-150;E=142-3, 3. krs. likamaa (1).
284. Palanutta luuta, 0,7 g. N=149-150;E=143-4, 3. krs. likamaa (1).

BIBLIOGRAFIA

- Jarva, E. - Okkonen, J., *Iin Olhavan Hiidenkangas. Tutkimuskertomus syksyllä 1988 suoritetuista arkeologisista kaivauksista (OH-88)*. Oulun yliopisto, historian laitos 1989. (Kopiot raporteista museoviraston esihistorian toimistossa.)
- Jarva, E. - Okkonen, J., *Iin Olhavan Hiidenkangas. Tutkimuskertomus syksyllä 1989 suoritetuista arkeologisista kaivauksista; myöhemmin = Hiidenkangas 1989*. (Kopio raporteista museoviraston esihistorian toimistossa.)
- H. Matiskainen & T. Jussila, "Naarajärven kampakeraaminen asumus", *Suomen Museo* 91(1983), s. 17-52.
- Munsell, Soil Color Charts*. Baltimore 1975.
- Ojanperä, V., *Ortsteinin ominaisuuksista eräissä Rovaniemen lähistön podsolimaannoksissa* (Pro gradu-tutkielma, Oulun yliopisto, geologian laitos 1983
- Okkonen, J., "Huomioita palaneen luun säilymisestä esihistoriallisen asuinpaikan kulttuurikeroksessa", *Faravid* 15(1991), painossa.
- Petäjä-Ronkainen, A., *Podsoliprofilin kehittyminen glasifluviaaliseen ainekseen Oulun läänin alueella*. Maaperägeologian erikoistutkielma, Oulun yliopisto, geologian laitos.

KARTTA 1

Olhava 3432 Nak = + 22° 3433 3434 3435 3512 04 Nak = +
Muholampi 25° 35' -17m 40s

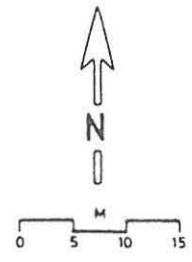
3432 3433 3434 3435 3512 04
Karttarunkona stereokartoitus Aviograph B 8- ja Autograph A 8-stereokojeilla 1:10 000 Ilmakuvas 1975 Korkeudet metreina merenpinnasta N 60-jär

1:20 000

1 cm kartalla vastaa 200 metriä maan

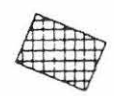
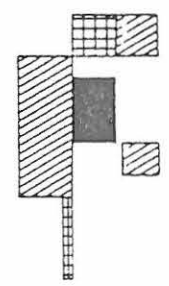
II OLHAVA HIIDENKANGAS 15	
YLEISKARTTA MK 1:500	1990
OULUN YLIOPISTO HISTORIAN LAITOS	
PIIRROS JARI OKKONEN	Kartta 1

- vuonna 1988 tutkitut alueet
- vuonna 1989 tutkitut alueet
- vuonna 1990 tutkitu alue

KP 4386 ⊕
Maakivi

RN:o 20²⁰

140 m pyykille 13

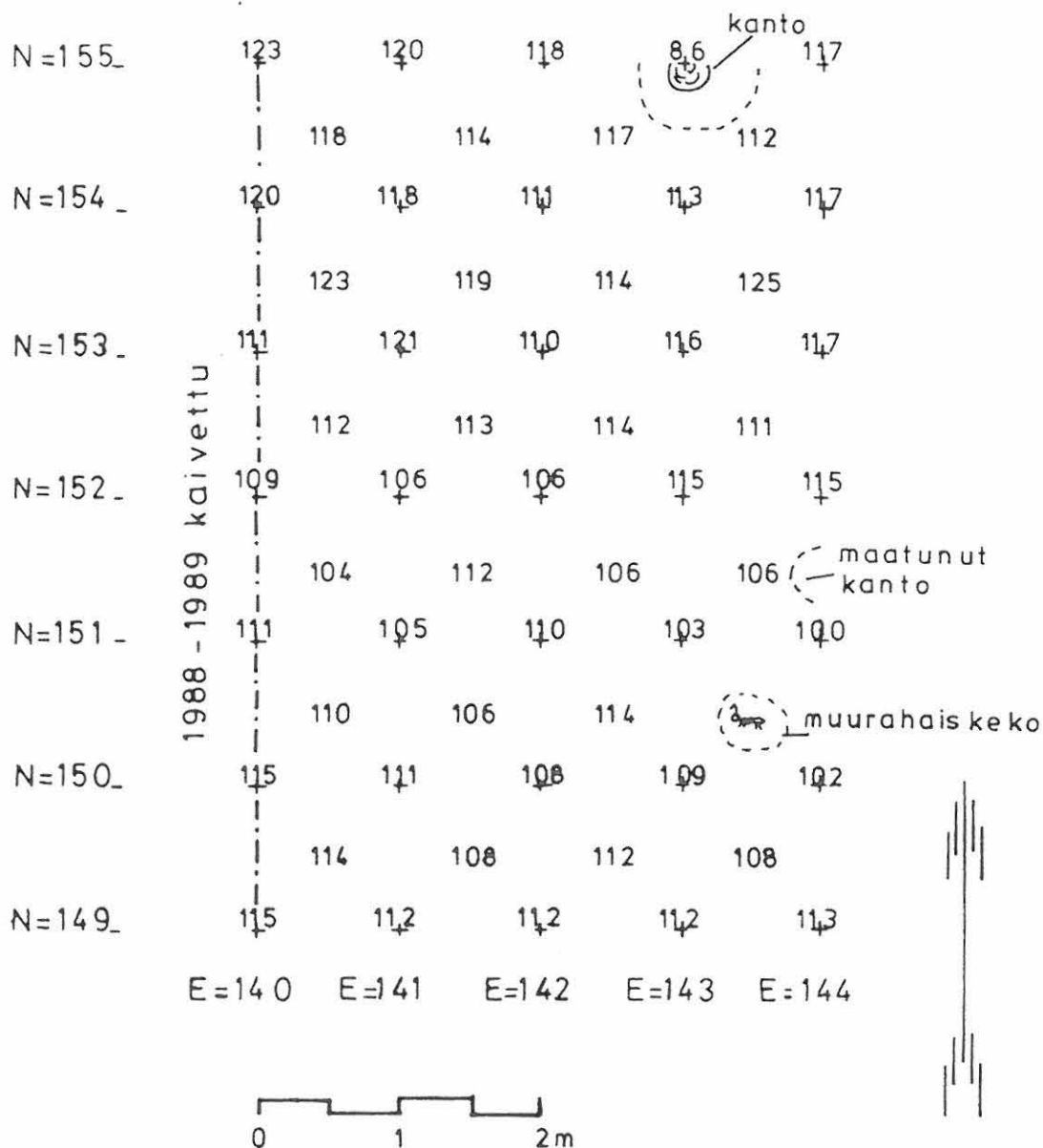
RN:o 135

KARTTA 2

Taso 1 = maanpinta

Kenttä N=149-155 E=140-144

II OLVAVA Hiidenkangas 1990

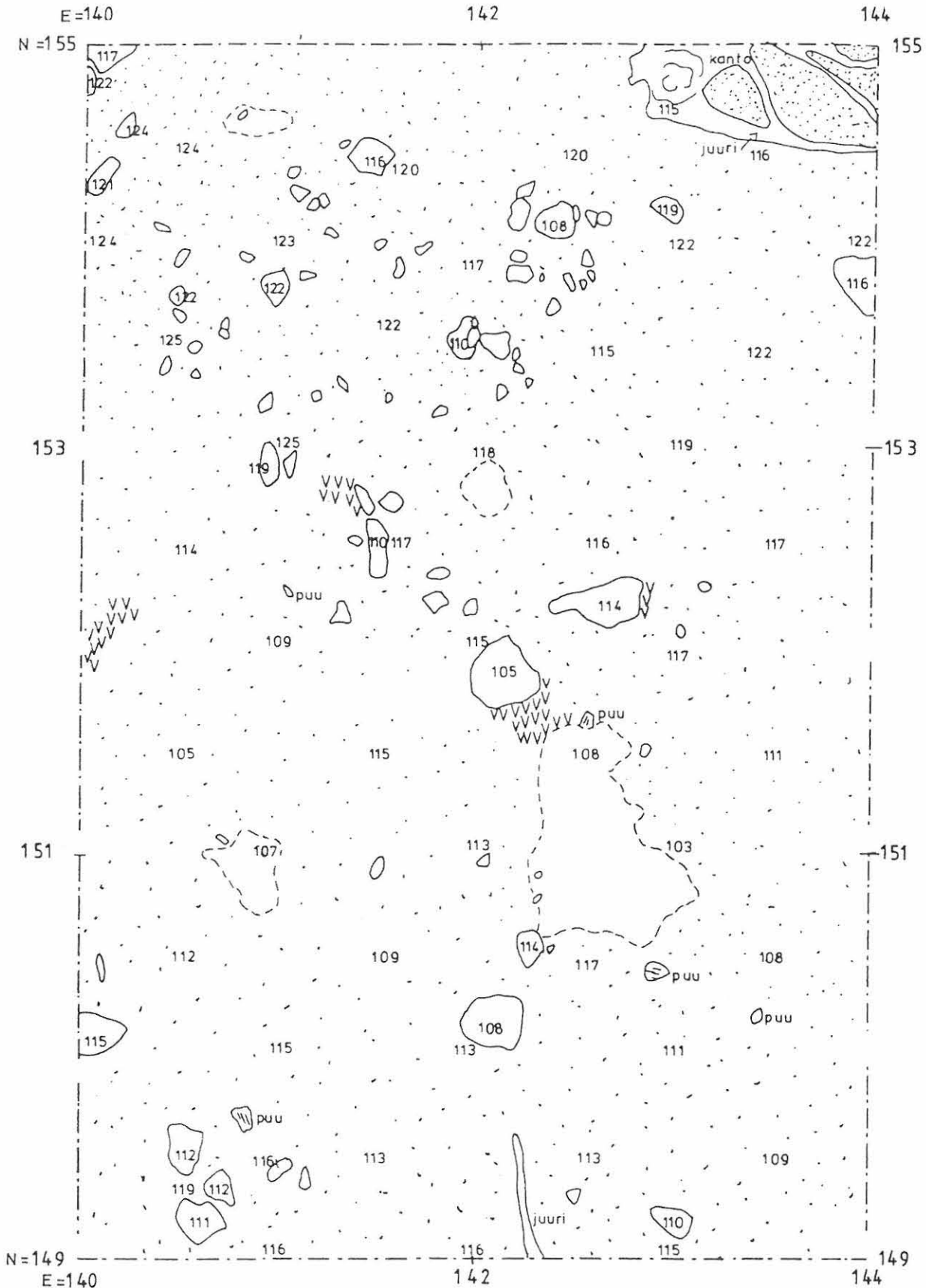
OULUN YLIOPISTO Historian laitos

Vaaituskartta Mittakaava 1:50

Kenttäpiirros: Eija Kuha Kartta 2

Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryypö

TASO 2

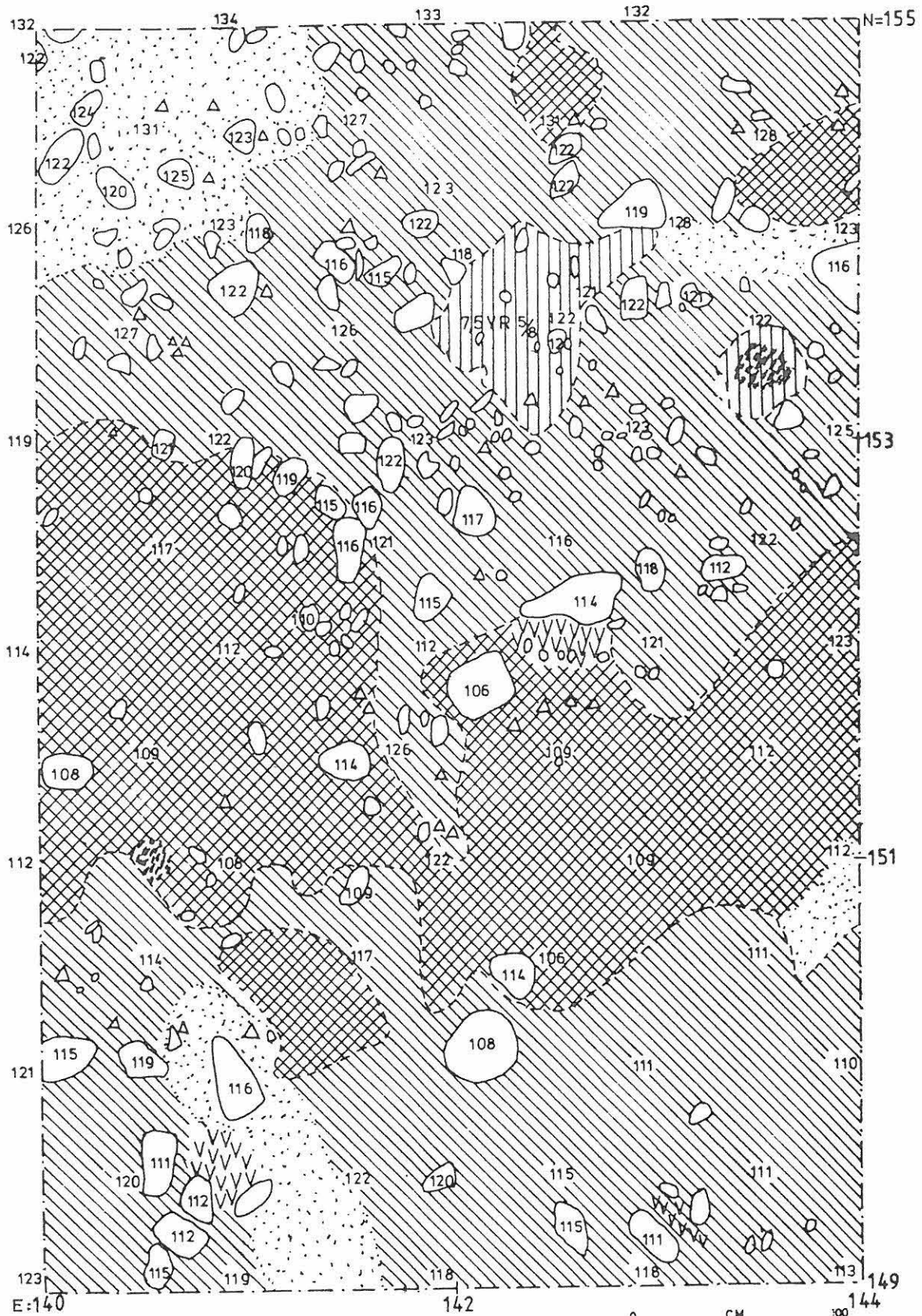

- VV turve
- huuhtoutumiskerros
- maapalle, huuhtoutumiskerroksen päällä oleva ruskea hiekka?
- kivi
- 112 Vaakitusarvo

KONE 44,71

Ii Olhava Hiidenkangas 1990
OULUNYLIOPISTO Historian laitos
Tasokartta taso2 Mittakaava 1:20
Kenttäpiirros: Janne Ikäheimo Kartta 3
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö

Taso 3

- turve
- likamaa
- intensiivinen likamaa
- huuhtoutumiskerros
- rikastumiskerros
- hiilensekainen likamaa
- palanut kivi
- kivi
- hiili
- kvrtsi

KONE 44.71

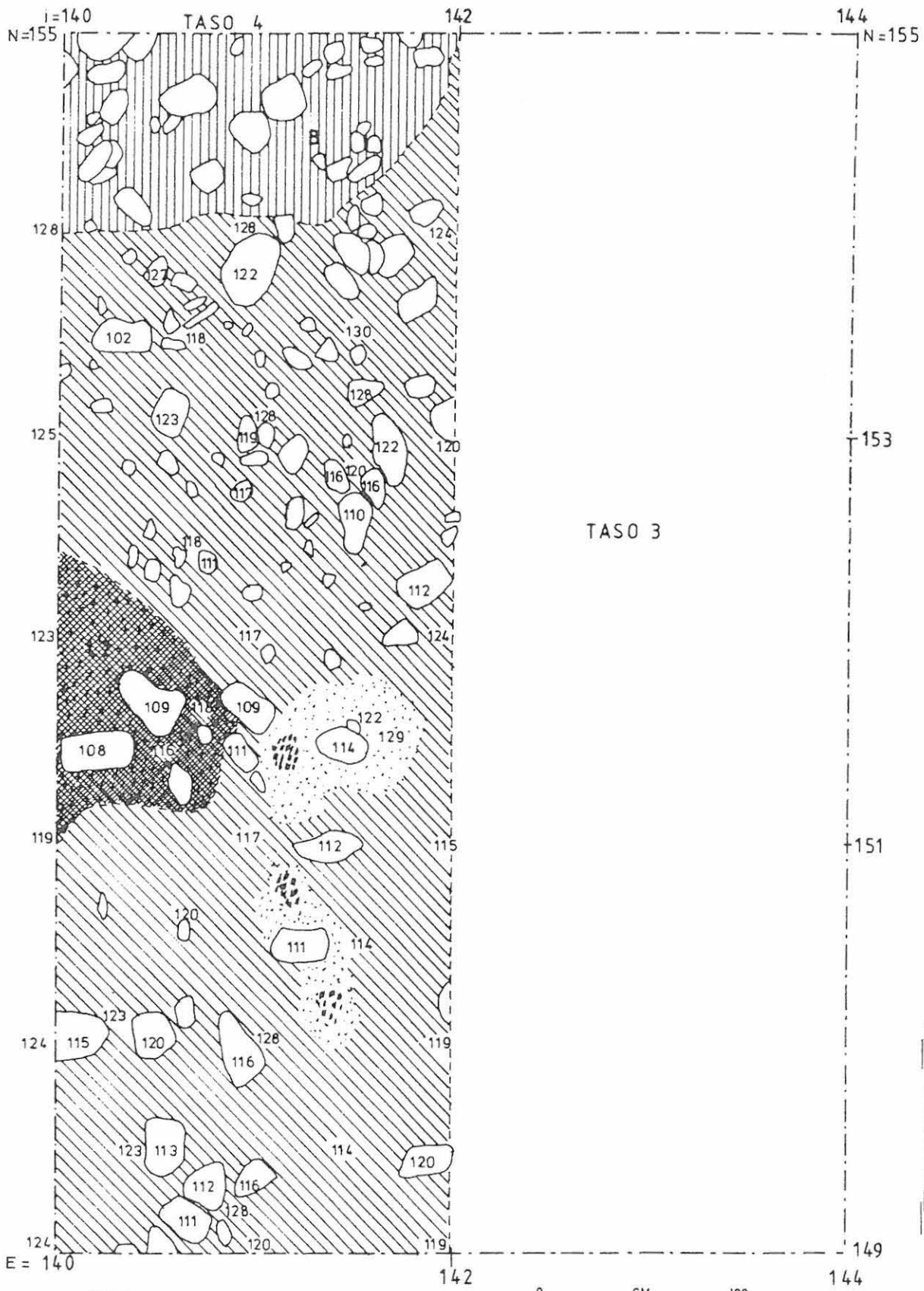
Ii Olhava Hiidenkangas 1990

OULUN YLIOPISTO Historian laitos

Tasokartta | taso 3 | Mittakaava 1:20

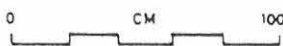
Kenttäpiirros: E. Kuna | Kartta 4

Puhtaaksi piirtänyt Irene Ryyppö

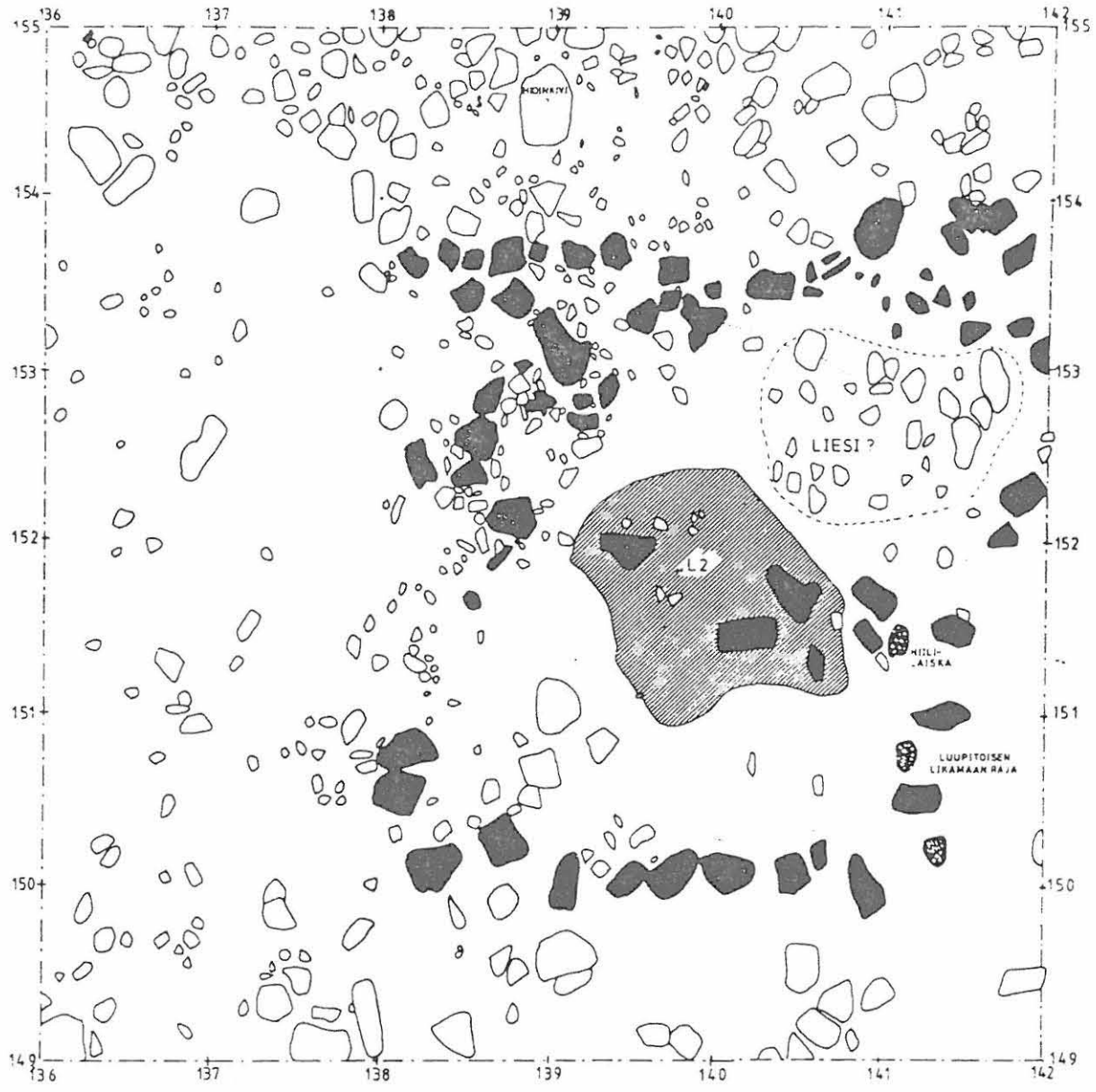

- likamaa
- intensiivinen likamaa
- A 2 = huhtoutumiskerros
- B = rikastumiskerros
- L 2 = hiilensekainen likamaa
- kivi
- hiili

KONE 44.71

Ii Oihava Hiidenkangas 1990	
OULUN YLIOPISTO Historian laitos	
Tasokartta taso 4	Mittakaava 1:20
Kenttäpiirros: E. Kuha	Kartta 5
Puhtaaksi piirtänyt: Irene Ryyppö	

Ii Olhava Hiidenkangas 1990
OULUN YLIOPISTO Historian laitos
Rakennekartta Mittakaava 1:20
Kenttäpiirros E. KUHA Kartta 6
Puhdaks. piirtänyt Irene Ryyppö

KUVA 1 Kenttä N=149-155;E=140-144 tasossa 2. Huuhtoutumiskerroksen yläpinta.

KUVA 2 Kenttä N=149-155;E=140-144 tasossa 3. Likamaan yläpinta. Keskellä intensiivisen likamaan alue. Laidoilla B-horisontti.

KUVA 3 Kenttä N=149-155;E=136-142 kaivettuna tasoon 4. Muualla tasossa 3, eli likamaan yläpinnassa

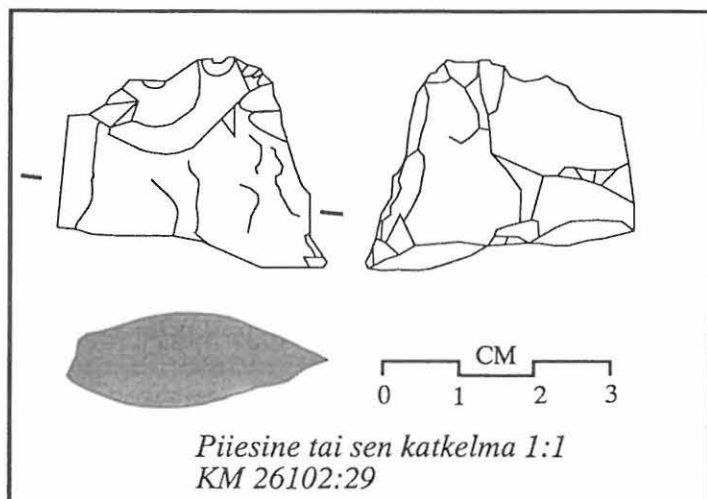
KUVA 4 Kenttä N=149-155;E=136-144 tasossa 4. Muualla tasossa 3. Keskellä näyteruutu N=151-2;E=139-140 tasossa 5.

KUVA 5 Hiidenkankaan kaivausryhmä. Vasemmalta: Janne Ikäheimo, Eija Kuha, Jari Kaarre, Kai Juntunen, Eero Jarva ja Jari Okkonen.

Ii, Olhava, Hiidenkangas NW OH-90							
Alue	Kenttä	Kerros	3. L1				
N=	151-2	Maalaji	Hieno- karkeahiekka				
E=	136-7	Väri	2,5 YR 4/6				
Z=	43,48-43,45	strat. as. Kerroksen kuvaus					
		<table border="1"> <tr> <td>A2</td> <td rowspan="3">Ohuehko likamaakrs, jonka alla tummempi likamaa, paitsi lounaisnurkassa, jossa alla B. Ruudun eteläosassa oleva paksu juuri aiheuttaa A2 kerroksen alaspainumisen, mutta sen päällä olleet mahdolliset rakennekivet estivät kerroksen poiston. Likamaa sisälsi palaneita luuta ja kiviä. 1/2 kvartseista L1 ulkopuolelta.</td> </tr> <tr> <td>L1</td> </tr> <tr> <td>L2-B</td> </tr> </table>		A2	Ohuehko likamaakrs, jonka alla tummempi likamaa, paitsi lounaisnurkassa, jossa alla B. Ruudun eteläosassa oleva paksu juuri aiheuttaa A2 kerroksen alaspainumisen, mutta sen päällä olleet mahdolliset rakennekivet estivät kerroksen poiston. Likamaa sisälsi palaneita luuta ja kiviä. 1/2 kvartseista L1 ulkopuolelta.	L1	L2-B
A2	Ohuehko likamaakrs, jonka alla tummempi likamaa, paitsi lounaisnurkassa, jossa alla B. Ruudun eteläosassa oleva paksu juuri aiheuttaa A2 kerroksen alaspainumisen, mutta sen päällä olleet mahdolliset rakennekivet estivät kerroksen poiston. Likamaa sisälsi palaneita luuta ja kiviä. 1/2 kvartseista L1 ulkopuolelta.						
L1							
L2-B							
Löydöt		Kvartseja 25 (pääosa lastuja), Kivilajipaloja 2, Palanutta luuta, palaneita kiviä 30.					
Näytteet							
Seula		4x4	Päivä 11.9 Täytti Janne Ikäheimo				

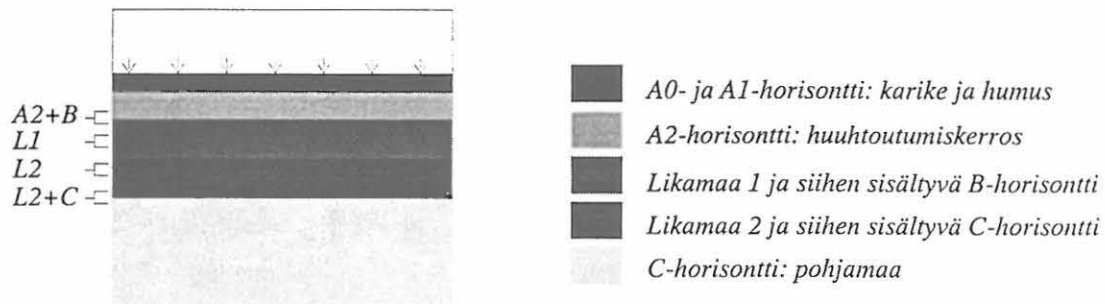
KUVA 7

KUVA 8

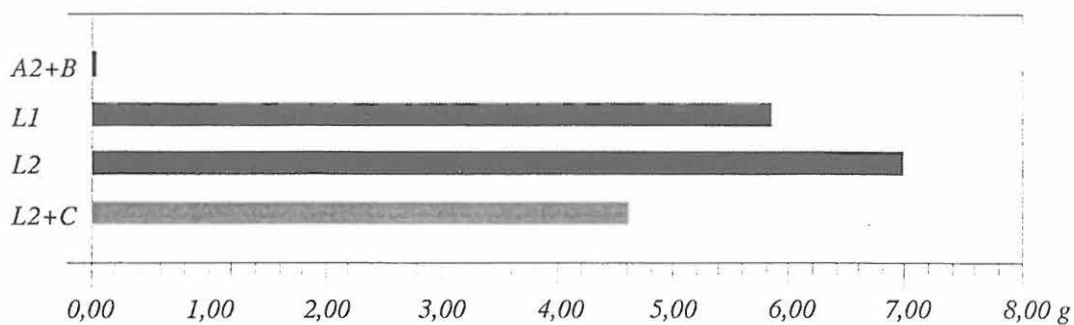
Ii, Olhava, Hiidenkangas NW

Asuinkentän stratigrafia ja palaneita luuta sisältäneiden näytteiden sijainti maannoksessa

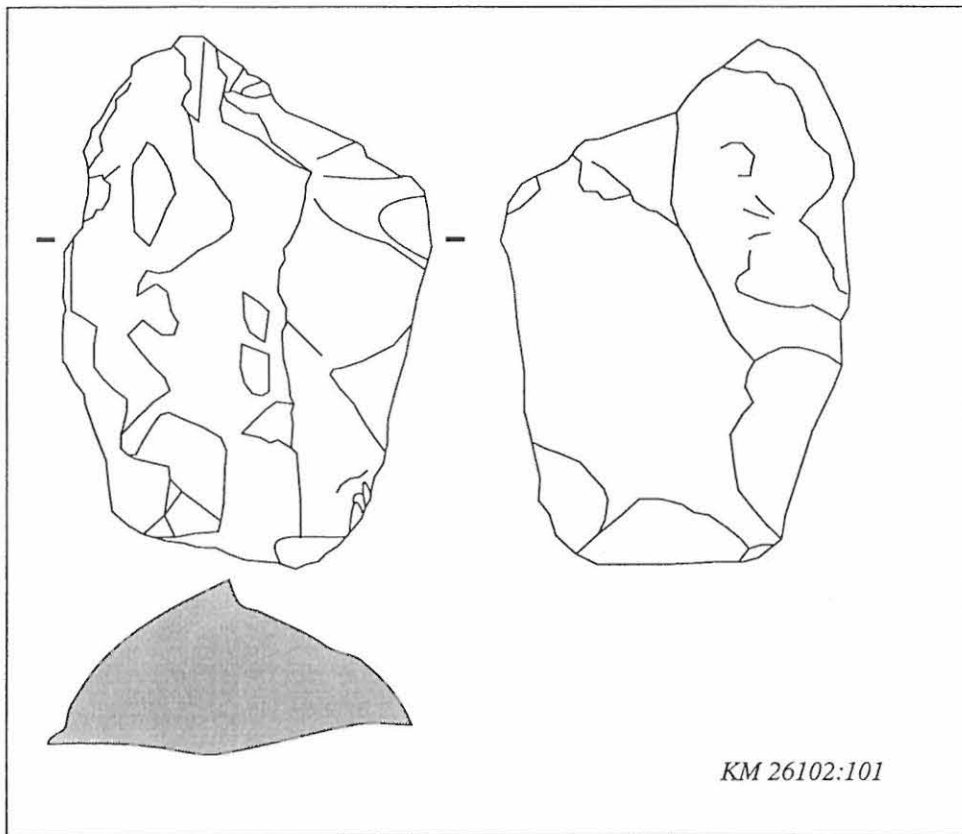
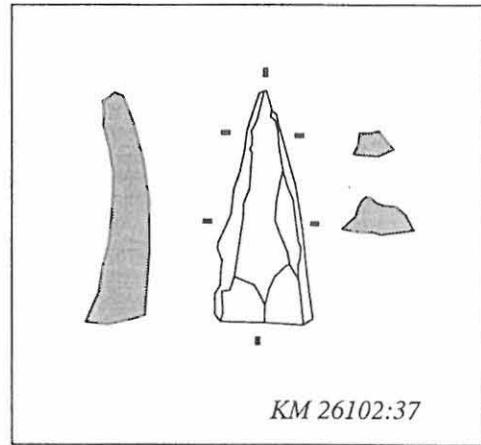
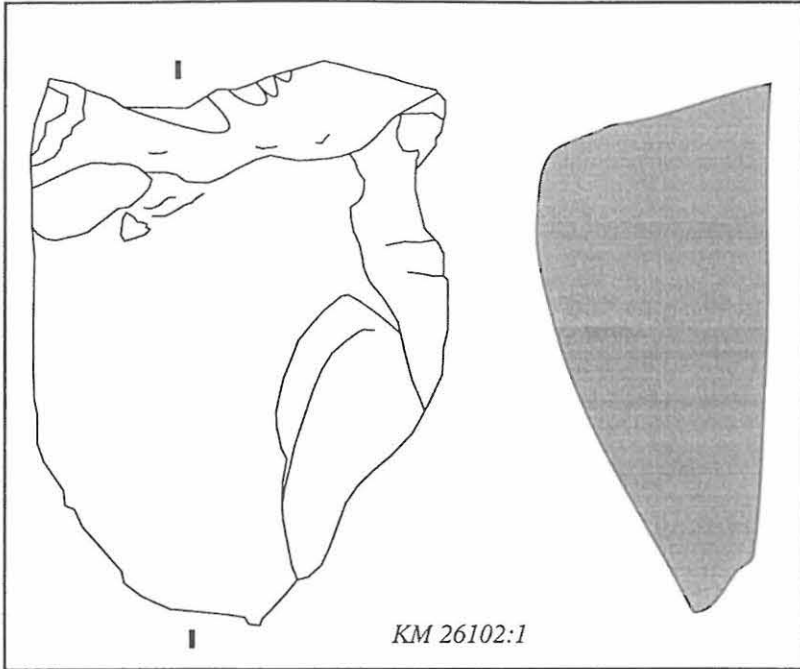
Ii, Olhava, Hiidenkangas NW

Palaneen luun määrä maanäytteissä (1/2 l)

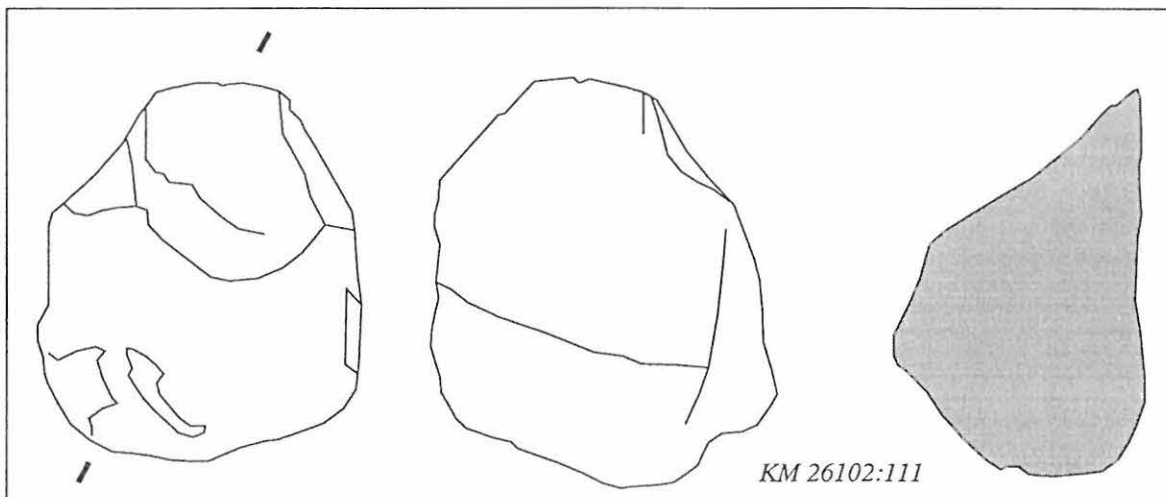
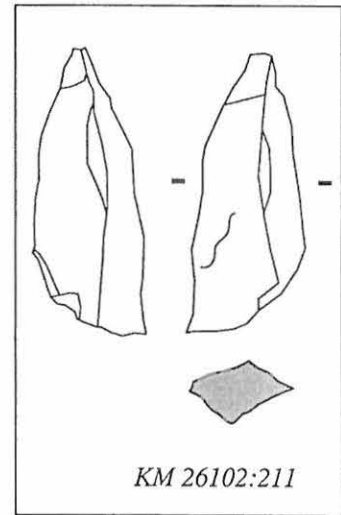

KUVA 9

Valikoima Hiidenkankaan asuinkentän
kvartsiesineitä

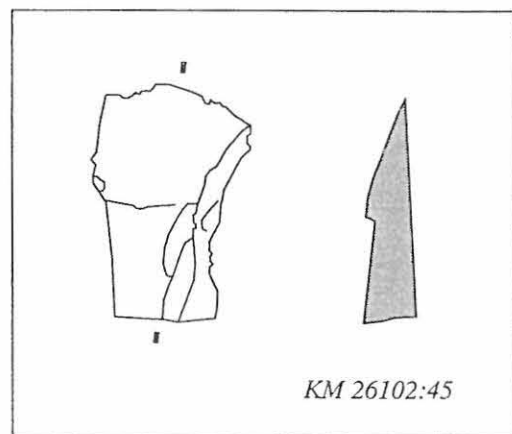
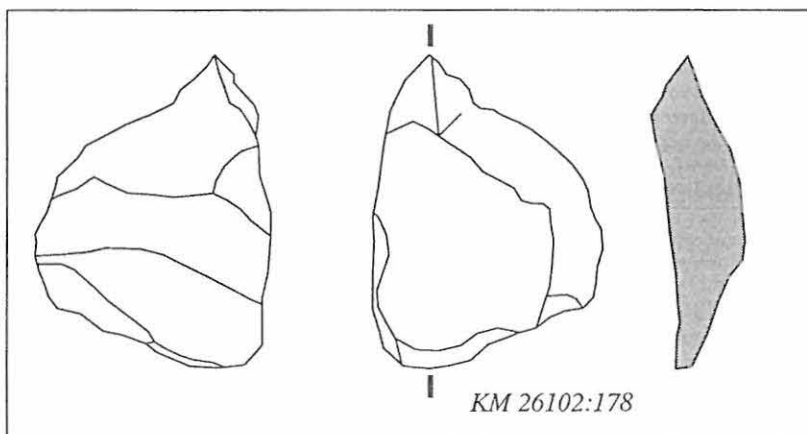
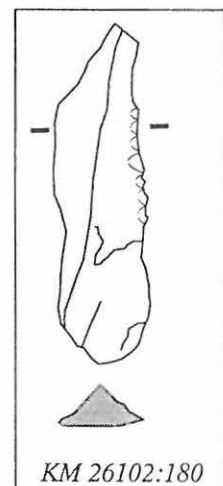
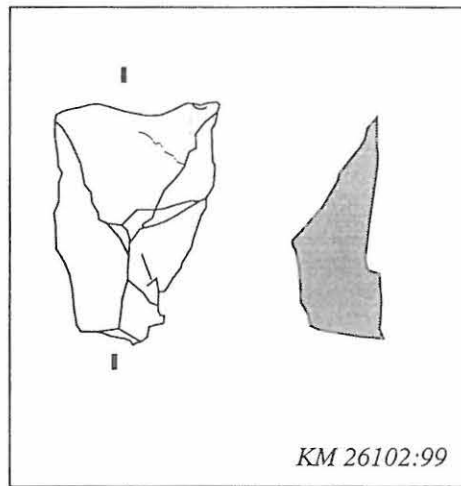
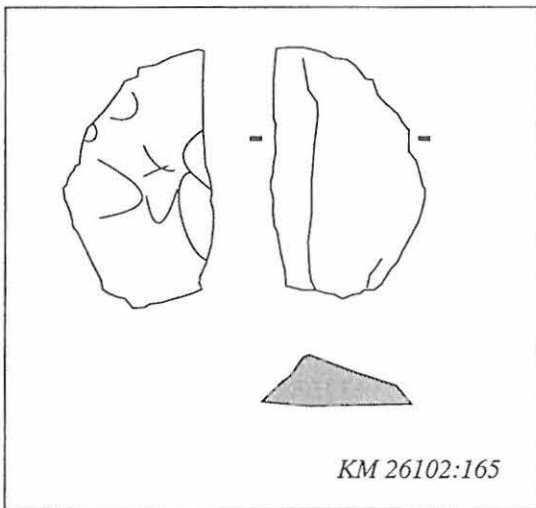
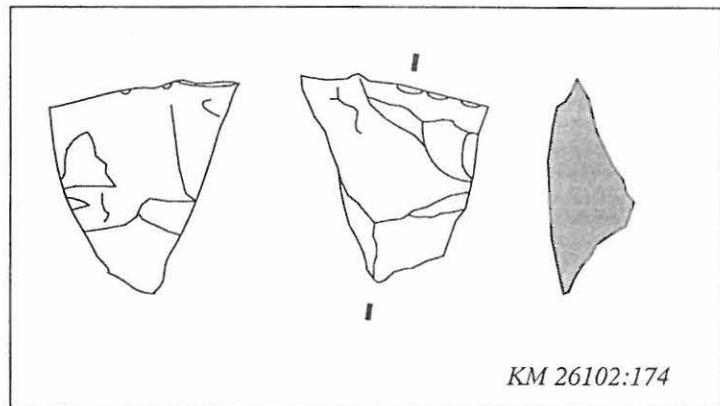
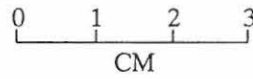
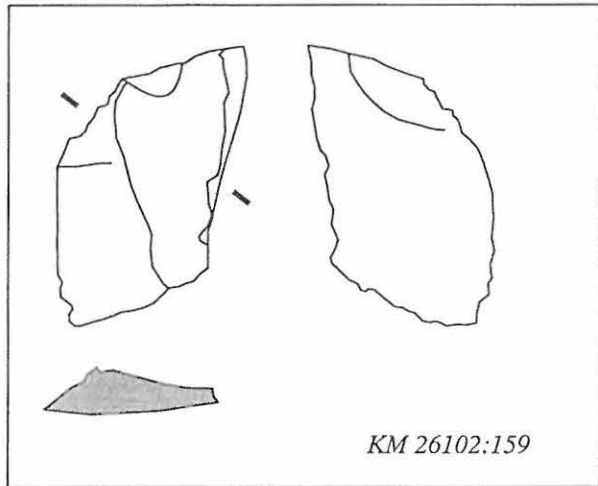
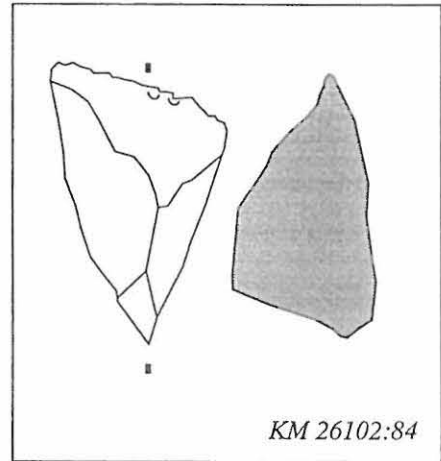
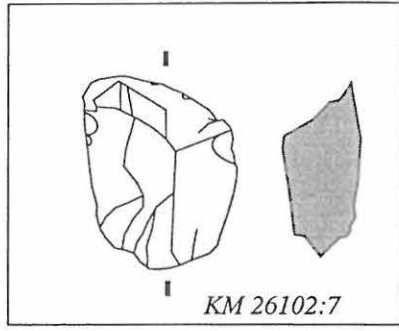
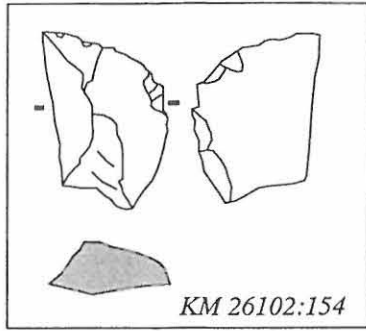

0 1 2 3
CM

KUVA 10

Valikoima Hiidenkankaan asuinkentän kvartsiesineitä

Oulun yliopisto, historian laitos
Arkeologian tutkimusraportteja

1. E. Jarva & J. Okkonen, *Iin Olhavan Hiidenkankaan arkeologiset kaivaukset 1990*. Oulu 1991.
2. A. Forss, J. Itäpalo & E. Jarva; *Saloisten Tervakankaan rautakautisen kalmiston tutkimus 1990*. Oulu 1991.